WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь... — Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740 Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 213. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 5-го ЛИСТОПАДА 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 5, 1958 No. 213. VOL. LXV.

ВИСЛІД ВИБОРІВ МАТИМЕ ВПЛИВ НА ВИБІР КАНДИДАТІВ НА ПРЕЗИДЕНТА В 1960

Вашингтон. — Вівторкові вибори до Конґресу і на губернаторів, під час яких мають бути обрані 432 конґресмени, 33 сенатори і 32 губернатори, почалися під знаком посиленого зацікавлення особливо ж щодо вислідів виборів у стейтах Ню Йорку і Каліфорнії. В політичних виборах думають, що вислід виборів в обидвох стейтах матиме вирішальний вплив на визначення партіями їхніх кандидатів на Президента ЗДА у виборах 1960 року. Особливо ж переможця республіканського кандидата на губернатора Ню Йорку Рокефеллера, якого вважають найповажнішим кандидатом на віце-президента. Перемога Рокефеллера є майже певною, бо в останній хвилині кандидатуру його підтримали деякі впливові ньюйоркські кола, зокрема видавці часопису „Ню Йорк Пост", які досі підтримували кандидатуру Гарримана. Багато зацікавлення викликає також вислід виборів у Каліфорнії, де йде завзятий бій між республіканським кандидатом на губернатора Вільямом Ф. Новлендом і демократом Едмундом Дж. Бравном. Президент Айзенгавер голосував у Геттисбургу, куди він виїхав рано у вівторок 4 листопада і звідки негайно вернувся до Вашингтону, щоб стежити там за вислідами виборів. У стейтах Ню Йорку, Ню Джерзі та в Коннектикаті виборці голосуватимуть теж за або проти запропонованих поправок до стейтових конституцій у справі реорганізації стейтової влади і асиґнування додаткових фондів 200 мільйонів у Ню Йорку на мешкальне будівництво і 45 мільйонів у Ню Джерзі на водотягово-каналізаційні роботи. В дотеперішньому Конгресі було 96 сенаторів, в тому 49 демократів і 47 республіканців та 432 конґресмени, в тому 232 демократів, 195 республіканців і 5 необсаджених. Аляска вибере своїх губернатора, двох сенаторів і одного конґресмена щойно у виборах, визначених на день 25 листопада ц. р.

Ґеллуп передбачає 57 відсотків голосів за демократів і 43% — за республіканців

Принстон, Н. Дж. — Відомий Інститут Публічної Опінії д-ра Ґеллупа передбачає на основі опитувань із кінця минулого тижня, що в цьогорічних виборах демократи мають дістати 57% голосів, а республіканці 43%. Той сам інститут подає, що республіканці дістануть цього року менше голосів в північних стейтах, в яких демократи звичайно не мали переваги над республіканцями. І так у стейтах поза Півднем демократи мали б дістати аж 54%, а республіканці тільки 46%. В 1956 році республіканці поза північною демократичною домeною дістали були 53%, а демократи 47%. В загальному демократи в 1956 році дістали 51% а республіканці — 49%. Від половини жовтня ц. р. до кінця жовтня відсотки передбачувань для республіканців голосів збільшилися на один відсоток, але все ж таки демократи мали б дістати 57%, а республіканці тільки 43%. Але ці передбачування не завжди здійснюються, як виявила практика.

ЗДА в найближчому часі випускають ракету на Місяць

Вашингтон. — Заступник адміністратора Крайової Аеронавтичної і Космічної Агенції д-р Г. Л. Драйден повідомив, що в найближчому часі ЗДА по раз третій пробуватимуть випустити керовану ракету в напрямі до Місяця. Він одночасно сказав, що немає певности, чи ця ракета долетить до призначеного місця, бо успіх є в такому відношенні до неуспіху, як 1 до 25. Д-р Драйден відмовився подати докладну дату нової проби випустити ракету до Місяця, але наукові здогадуються, що це може бути перед кінцем тижня, коли місяць буде в корисному положенні у відношенні до Землі. ЗДА пробували випустити ракету в околиці Місяця 17-го серпня, а другий раз 11-го жовтня, але ті обидві проби не вдалися. Проба з жовтня дала фахівцям цінні вказівки, що робити, щоб збільшити можливість долету ракети до околиць Місяця, щоб наукові інструменти могли записувати потрібні дані для науковців.

Помер о. М. І. Запаранюк

Трентон, Н. Дж. — Секретар 245 Відділу УНСоюзу повідомляє, що 3-го листопада 1958 року помер місцевий прихожанин парох о. Михайло І. Запаранюк, який був від 1923 р. членом УНСоюзу та належав до Відділу 215 в Трентоні. Покійний о. Запаранюк народився 25 вересня 1891 року у Волчківцях, снятинського повіту. Він залишив дружину Марію.

В АМЕРИЦІ

● У Ню Йорку на 7-ій вулиці маленькі діти, бавлячись сірниками, спричинили пожежу мешкання, в якій на смерть попеклася трирічна дитина, а друга, 18-місячна, була поважно попечена. Мати залишила дітей без опіки, вийшовши до крамниці за покупками.

● Рабін д-р Вільям Ф. Розенблюм у своїй проповіді в Темплі Ізраїл заявив, що обидва кандидати на губернатора в Ню Йорку, демократ Гарриман і республіканець Рокфеллер, зовсім не згадували у своїх передвиборчих промовах про те, як вони думають розв'язати пекучу проблему злочинности серед малолітніх, хоч обидва запевняли, що не забули про 15-центові „токени" на міських підземках.

● З Буенос Айресу, Арґентина, повідомляють, що колишній диктатор Хуан Д. Перон мусітиме виїхати з Домініканської республіки до Европи, бо між цією республікою й Арґентиною відновлено політичні взаємини, перервані зараз після того, як туди прибув із Венесуелі Перон. Гадають, що Арґентина погодилася на відновлення цих взаємин тільки під умовою, що Перон виїде з Домініканської республіки.

● Девід Крімер із Олейту, Кензас, має лише тільки рік, але, вдучи за прикладом свого предка, підтримував партію президента Айзенгавера. Відзнаку „Я люблю Айка" він бавився так довго, аж не проковтнув її. Після просвітлення апаратом рентгена цю відзнаку виявлено і витягнено з шлунка маленького „республіканця".

● Посол канадійського федерального парламенту, українець з походження д-р Іван Кучерепа виїхав до Европи разом з окремою парламентарною місією Канади, щоб у рямцях НАТО взяти участь у розгляді справ цього політичного - мілітарного союзу. Комісія побуватиме у Західній Німеччині, Франції та Великій Британії і складається з спікера парламенту, чотирьох сенаторів і 16 послів.

● У Вашингтоні вийшов останній, сьомий том історії американського мистецтва в другій світовій війні, яку написали професори університету Веслі Френк Кревен і Джеймс Лі Кейт, працювавши над нею повних 13 років. Ні один з їхніх співробітників не дістав гонорару. Обидва автори служили під час війни як летунстві.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ ВІДЗНАЧАЮТЬ 40-ві РОКОВИНИ ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ

Дітройт, Миш.

Місцева Українська Громада, об'єднана організаційно в Метрополітальному Відділі УККомітету, відзначила 40-річчя перебрання і встановлення української влади у Львові і Західній Україні святочною Академією, яка відбулася в неділю, 2-го листопада, о год. 2:30 по полудні в залі Українського Народного Дому Відділу УНСоюзу. На програму Академії, яку започатковано відспіванням американського національного гимну, склались: вступне слово голови Відділу УКК д-ра Дениса Квітковського, картина-монтаж про 1-ий Листопад у Львові, виконана членами місцевої Пластової Станиці, промова б. УСС-стрільця і учасника боїв за Львів Дмитра Галичина, сольоспів Ірини Бойко-Якими при акомпаніяменті Лідії Терлецької, спомини кол. старшини УСС та кур'єра Української Військової Команди Івана Коцура, та гостинний виступ чоловічого хору „Дніпро" з Клівленду під мистецьким керівництвом Євгена Садовського. Академію, програмою якої провадив Іван Білоус, закінчено відспіванням українського національного гимну. Присутніх на імпрезі коло тисячі осіб. Після імпрези відбулося прийняття для виконавців програми, під час якого забирали слово голова Хору п. Городійчук, п. Ів. В Іванчук, Д. Галичин, Ів. Білоус та інші.

Після Академії в залі відбулася виставка в залях ЗУАДКомітету. Виставка була відкрита вже в суботу, 1-го листопада. Вона зображувала в головному розділі організації українських військових сил. В першому відділі були пам'яткові світлини з часів перед першою світовою війною, що відносились до діяльности організацій, які були підготовою до створення військових частин, як „Соколи". В дальших відділах зображено організацію Українських Січових Стрільців, щодалі ції Української Дійової Армії, Української Галицької Армії. Вкінці були теж пам'ятки з дій УПА, Української Дивізії, як і світлини з діяльности українських вояків в американській армії, головно з участі їх в Корейській війні, а теж у другій світовій війні. Із світлин видно, що українці з Філадельфії мали не лише вояків в американській армії під час другої світової війни, але теж старшин. Виставка була гарно підготована секретарем місцевого Відділу ОбВУА ред. М. Вайдою і членом Управи цього Відділу п. М. Кривопуском. (Л.)

Шикаґо, Ілл.

Традиційне Листопадове Свято, цього року для відзначення 40-річчя Листопадового Зриву, відбулось в Шикаґо в неділю, 2-го листопада, стараннями окремого Святкового Комітету при Лізі Американців Українського Походження. Академія була попереджена відправами молебнів і панахид в місцевих українських церквах обидвох обрядів. Вули при цій нагоді виголошені також відповідні нагоди проповіді. Комбатанти українських воєн відбули свій окремий апель в домівці Пласту, а члени Пластової організації відбули свій листопадовий марш поза містом. Окремі сходини, присвячені Листопадовим Роковинам, відбули члени організації СУМА. Святочна Академія відбулася о год. 6-ій ввечорі в авдиторії школи св. Миколая і на її програму склались: імпозантний виступ великого хору і оркестри учнів школи св. Миколая під управою сестри вчительки Бернарди; знаменито виконаний монтаж — мелодеклямація Завадовича на листопадову тему у виконанні учнів тієї школи під проводом учительки п-ні М Яримович; святочна промова, яку виголосив гість з Мілвокі полк. Кость Мандзенко. Другу частину програми виповнили мистецькі точки, зокрема виступ духової оркестри СУМА з Шикаґо-Північ під батутою проф. Івана Варзабаша, деклямація вірша Т. Курпіти „Полк слави" у виконанні Роми Турянської, фортепіянове соло п-ні проф. Сидоренко-Квірмбах та виступ чоловічого хору „Сурма" під диригентурою проф. О. Плешкевича. Академію започатковано відспіванням американського, а закінчено відспіванням українського національних гимнів. Заля була щерть виповнена публікою. Прибуток з вступів на імпрезу призначений на фонд допомоги українським інвалідам, а з розпродажу відзнак на цілі УНФонду УККА.

Филаделфія, Па.

Святково відзначила українська громада у Филаделфії 40-ві роковини встановлення української влади у Львові. Місцева Філія УККА подбала про те, щоб весь 1958 рік мав врочистий характер 40-их роковин української державности і після величавого свята 22-січня, що його проведено з початком року, заплянувала Листопадове свято, як кінцеві врочистості цього ювілейного року. В п'ятницю, 31-го жовтня були відправлені панахиди за поляглих творців Листопадового Чину в обох українських катедрах: у греко-католицькій при вулиці Френклін і в православній при вулиці Беркс. В неділю, 2-го листопада відбулася Врочиста Академія в залі Клюбу Горожан при масовій участі українців. Академію відкрив голова Громадського Комітету для проведення Листопадових Святкувань п. Микола Алексевич. Від Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці промовив його голова д-р Вол. Галан. Святочну промову виголосив ясновельможний отець із заслання в Сибірі д-р Антін Княжинський. Мистецьку програму виповнив виступ хору „Кобзар" під управою д-ра Антона Рудницького. Великою прозвучав „Вічний революціонер", як і гарне враження зробили інші пісні, головно стрілецькі Нижанківського, Барвінського, Вахняна і Рудницького. Солістами були Іван Гаврилів, Марія Мурована-Ясінська й Евгенія Василенко. При фортепіяні акомпаніювала хорові Роксоляна Огродник. Поезію Олеся „Зграя Лебедина" деклямував кол. артист Ярослав Рудакевич. Члени „Молодої Просвіти" вивели вдалу мельодеклямацію під назвою „Про що нам шепотіли". В другій частині програми виведено постанові Вол. Шашаровського картину І. Чолгана й І. Керницького „На барикадах Львова". Патріотична картина залишила враження. Академію закінчено відспіванням національного гимну.

Окрему імпрезу влаштовано в тому ж дні у тій самій залі в післяполудневих годинах для молоді. Всю програму цієї молодечої Листопадової Академії виконували діти і молодь — члени молодечих організацій.

Місцевий Відділ ОбВУА організував з нагоди Листопадових Днів мемуарну виставку.

Нюарк, Н. Дж.

Місцевий Відділ ОбВУА окремо відзначив в дні 1-го листопада ц. р. вечором у своїй гарно прибраній домівці 40 роковини Листопадового Зриву надзв. свят. сходинами, на яких явилися численно члени Об'єднання з родинами і запрошені члени місцевої станиці кол. Вояків І У Д. і Відділу УПА. Серед розвішених на стінах домівки численних світлин - експонатів Військово - Історичного Інституту в ЗДА, очолюваного полк. К. Дацком, сходини відкрив голова Об'єднання д-р Л. Голінатий. У дві лави станули

(Закінчення на стор. 3-тій)

НУДНЕ ЗАСІДАННЯ

Довгі дебати на Політичній Комісії Об'єднаних Націй були такі „цікаві", що головний делеґат З'єднаних Держав, амбасадор Генрі Кебот Ладж даремне силкується закрити позіхання, під час коли він і поруч із ним англійський делеґат сер Пірсон Діксон із знудженою міною голосують за якимсь внеском. Їх секретарі позаду так само не виявляють великої поваги до нарад.

П-ні Олена Лотоцька відзначена на Міжнародній Жіночій Виставці

Ню Йорк. — П-ні Олена Лотоцька, довголітня голова Союзу Українок Америки та містоголова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) була окремо відзначена почесною медалею в праці для людства на 35-ій з черги річній Міжнародній Жіночій Виставці, відкритій тут у великому Армори 71-го полку, минулого понеділка, 3-го листопада. П-ні Лотоцька була одною з 5-ох жінок, відзначених у цьому році на цій виставці „за видатну службу одній расі — людству". На виставці українців репрезентує Округова Рада Відділів Союзу Українок Америки через свій Комітет для цієї виставки, який очолює п. Іванна Бенцаль. Українки уладили два кіоски. Один торговельний, прибраний килимами, з іконою Матери Божої в углі, з тапчаном і вишиваними подушками. В ньому розташовані речі на продаж: дрібні вишивки, кераміка, ляльки в народних костюмах. Другий, культурний кіоск, є уладжений під знаком 40-ліття проголошення самостійности України. На стіні висить тризуб, мапа України і слова Четвертого Універсалу, на столику стоїть модель будинку Української Центральної Ради, як теж збірка поштових марок і грошей, виданих урядом Української Народної Республіки. Є там теж три українські синьо-жовті прапори.

Вечером о 8-ій годині відбулася церемонія відзначування окремою медалею п'ятьох визначних жінок ЗДА. Одною з відзначених, як згадано, була п. Олена Лотоцька, голова СУА. В програмовій книжці виставки є поміщена знимка п. О. Лотоцької, як теж деякі біографічні дані і список заниманих п. О. Лотоцькою постів в наших громадських організаціях. Після одержання медалі п. О. Лотоцька виголосила коротку промову, зазначуючи, що це високе відзначення ділить зі своїми співробітницями і з цілим членством СУА. Відзначування визначних жінок за їх непересічні заслуги в різних ділянках їх праці є з звичаєм Міжнародної Жіночої Вистави від 1922 року. Українка була відзначена перший раз. Український Виставковий Комітет видав брошурку, яку роздає зацікавленим. Крім передмови і вірша „Що це є Україна" Івана Лучка, в брошурці є поміщений поіменний спис комітетових, статтейка про 40-ліття проголошення Західної Української Народної Республіки, уривки з програми Українського Дня, що має відбутися в найближчу суботу 8 листопада о год. 7-ій вечора, статтейка про 25-річчя голоду на Україні пера д-ра Семена Демидчука, як теж деякі статистичні дані про українську еміграцію. Дівчата в народних строях інформують відвідувачів про Україну. Виставка триватиме до неділі 9 листопада, відкрита щодня від год. 1-ої вполудне до 10-ої вечора.

Степан Дзюба переобраний на посадника міста Вінніпеґу

Вінніпеґ. — В міських виборах у Вінніпеґу вийшов посадником на дальші два роки Степан Дзюба, який дістав 58,979 голосів. Його опонент Кеннеді здобув 11,263, а Ст. Царик 746 голосів. Посадник Дзюба здобув 83% виданих голосів, 4,000 більше, як був попередній рекорд, який встановив у 1948 році мейор Колтер. Врадуваний перемогою, Дзюба заповів, що він буде працювати ще наполегливіше в наступних роках. Комуністи ставили двох кандидатів. У третій окрузі кандидував на алдермена В. Росс, провідник комуністичної партії в Манітобі. Він дістав ледве 2,885 голосів і стоїть на п'ятому місці. Це найменше число голосів на комуністичного кандидата від давна. На останньому місці стоїть також комуністична кандидатка до шкільної ради М. Кардаш.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● Другі Студійні Дні на загальну тему „Україна в боротьбі з комуністичною Росією" і Другу Студентську Інформаційну Конференцію на загальну тему „Український студент і його проблеми" влаштовують Українські Студентські Громади міст Балтимор, Филаделфія, Трентон, Нюарк і Ню Йорк у порозумінні із СУСТА. Відбудуться Студійні Дні і Конференція в днях 8—9 листопада ц. р. у Балтиморі в залі при 16 С. Паттерсон Парк Евню. В суботу 8 листопада після доповідей відбудеться велика студентська забава.

● Літературний Вечір на пошану Леоніда Мосендза відбувся в Торонті заходом тамошнього Літературно - Мистецького Клюбу. Відкривав цей вечір Улас Самчук, після чого про літературну творчість Мосендза говорив Євген Маланюк і про його наукову діяльність проф. І. Іваниє. Новелі Л. Мосендза читала п-ні Яншевська.

● Дітройтський тижневик „Український Прометей" припинив з днем 27-го вересня ц. р. свій вихід у Дітройті з огляду на важку господарську ситуацію видавництва. Громадські кола зв'язані з „Українським Прометеєм" ведуть заходи, щоб відновити його видання, але вже в Ню Йорку.

СССР ПРИПИНЮЄ БОЙКОТ КОМІСІЇ РОЗЗБРОЄННЯ ОН

Об'єднані Нації. — Політична Комісія Об'єднаних Націй погодилась в понеділок 3 ц. м. перевибрати Комісію роззброєння по лінії, що йде назустріч совєтським вимогам. Рішено, щоб надалі Комісія для справ роззброєння складалася з усіх 81 членів Об'єднаних Націй, отже рівнялася своїм числом Генеральній Асамблеї і Політичної Комісії. У компромісовій полагоді цієї справи, рішено також, що Комісія роззброєння має звітувати перед Радою Безпеки і перед Генеральною Асамблеєю ОН. Коли в 1952 році покликано до життя Комісію для справ міжнародного роззброєння, то вона складалася з 11-ох членів Ради Безпеки плюс Канада. Після того, як большевики випустили першого свого супутника і відразу підвищили свій тон у міжнародних справах, вони заявили, що склад Комісії роззброєння перевіш у справу у користь Заходу і тому вони домагаються „паритету голосів" в Комісії роззброєння. Генеральна асамблея додала минулої осени до попередніх 12-х членів ще 14, але Совєти стояли при своєму, що склад Комісії не справедливий тому Совєтський Союз не братиме участи в її нарадах. Таким чином від осени минулого року в проблемі міжнародного роззброєння прийшла мертва точка. Представник СССР Валерій Зорін запропонував, щоб перше засідання Комісії роззброєння відбулося за приписами, стосованими до Генеральної Асамблеї, та що надалі сама Комісія вирішить свій правильник. Західні держави на це погодились і таким чином цю справу полагоджено 78 голосами „за", ніхто не голосував „проти". Франція і Куба стримались від голосування, а Йорданії не було. Представник Франції Ж. Піко стримався від голосування на знак протесту проти нової погрози Зоріна, на випадок, якщо Політична комісія прийме внесення Мексика, щоб чотири великодержави — ЗДА, Англія, Франція і СССР — самі вирішили, як вийти із сліпого кута, в який зайшла справа роззброєння. Зорін заявився проти того внесення та заповів, що у випадку прийняття його — СССР бойкотуватиме такі наради. Що стосується нової 81-членної Комісії роззброєння, то Зорін заявив, що СССР відкликає свій бойкот і візьме участь в нарадах такої Комісії. ЗДА й інші західні держави вважають, що вибір 81-членної Комісії для справ роззброєння не дасть нічого доброго самій справі роззброєння, бо на такому величезному зборищі не можна переговорювати про такі делікатні і фахові справи. Совєти хотіли просто дістати ще одну пропаґандивну трибуну і її дістали. Але інші західні делеґати не виключають, що 81-членна Комісія по-можливості витворить вужчий гурт, як свою Підкомісію, чи діючу групу, і що таким чином можна буде відновити безплідні до цього часу переговори з Совєтами про міжнародне роззброєння.

Рим під знаком коронації Папи

Рим. — Рим стоїть цілком під знаком коронації нового Папи Івана XXIII, призначеної на вівторок 11 листопада. Посередині собору св. Петра, перед головним вівтарем, здвигнено престіл та переведено цілу низку приготувань. Вже з'їхались представники коло 50-х монархів і президентів держав з усього світу. Прилетіли на коронацію американська делеґація, яку становлять: секретар праці Джеймс П. Мічел, заступник державного секретаря Роберт Морфі і кол. амбасадорка в Італії Клер Бу Люс. Напередодні коронації прибули до Ватикану три рідні брати й сестра Папи та цілий гурт його близьких свояків із рідного села в північній Італії, разом коло 30 осіб. Всіх їх прийняв Папа Іван XXIII на приватній авдієнції без інших свідків. Вони оповідали потім, що Папа жартував з ними та поводився просто, як один із членів рідні.

Квімой знову впав жертвою дуже важкого бомбардування

Тайпей. — В понеділок 3-го листопада ц. р. острів Квімой в протоці Формози був знову предметом гураганного артилерійського вогню з комуністичних батерій на протилежних островах в комуністичних руках і на китайському суходолі. Відколи комуністи почали 23 серпня ц. р. бомбардувати Квімой, то тільки 11 вересня бомбардування було сильніше ніж в минулий понеділок: тоді впало на той острів 57,000 гарматних стрілен, а в понеділок 36,430. Китайські комуністи заповіли були через радіо 25 жовтня ц. р., що вони бомбардуватимуть Квімой що другий день — у непарні дні, залишаючи непарні дні безпечними для постачання. В минулу неділю вони повторили ту заяву й перестерігали, щоб не забувати, що понеділок — непарний день. Однак населення Квімою злегковажило той комуністичний заклик, уважаючи його пропаґандою, а також військові чинники на Формозі рішили скористати з гарної погоди і вислали до Квімою два кораблі з припасами. Тому те важке бомбардування принесло, мабуть, дуже поважні втрати у людях. Докладних даних ще не оприлюднено, як теж не відома доля тих двох вантажних кораблів. Це останнє бомбардування викликало обурення і здивування в міжнародних колах, бо загально думали, що китайські комуністи припинять цю варварську забаву.

У СВІТІ

● На Квімою, у протоці Формози, за офіційною статистикою, від 23 серпня до 26 жовтня ц. р. від комуністичного бомбардування згинуло 99 цивільних осіб, а 96 важко і 156 легко поранено. Втрат військовиків не подано. Гарматні стрільна за той час знищили 2,682 будинки, а 2,489 пошкодили. 150,000 рибальського і хліборобського населення цього невеликого острова так звикло вже до обстрілювання, що — як твердять кореспонденти — більше журяться поганою погодою ніж бомбардуванням. Внаслідок штормів ці кілька протягом тижнів не можна привезти з Формози для залоги і населення ніяких продуктів.

● В Англії рішили давати „зразковим в'язням" відпустки, щоб вони могли „вікенд" і деякі свята перебути з родиною. Таким в'язням дозволять також заробляти свої гроші поза в'язничними мурами. Цей припис стосується тільки до тих злочинців, які засуджені на кари в'язниці вище від 5 років і своєю поведінкою подають надію на „поправу". Таким в'язням видають цивільні вбрання. Англійські кримінологи і законодавці твердять, що нове зарядження матиме добрий вплив на злочинців.

● Чанг Кай-шек, лідер вільного Китаю, скінчив 31 жовтня ц. р. 71 рік життя. За традиційним китайським звичаєм, він виїхав у гори, щоб не слухати виголошування на свою адресу похвал. Проте, в столиці Формози, в Тайпеї влаштовано публічні маніфестації в честь свого президента.

● Столицю Індонезії, Якарту запросив до себе шеф штабу генерал Максвелл Тейлор. ... Насуціон, який вийшов ... „сукупного" президента ... 1951 ... комуністів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЩЕ ОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ

Від минулої п'ятниці ведуться за закритими дверима наради представників трьох великодержав, які — в разі успіху — можуть стати переломовим зворотним пунктом в цілій міжнародній ситуації, тим паче, що на 20-го ц. м. заповіджено у тій самій Женеві другу подібну східньо-західню конференцію. Обидві вони — з ділянки проблеми збросння чи пак міжнародного роззброєння, яке стоїть у найтіснішому зв'язку з проблемами війни і миру. Коли ж одночасно широка публіка у світі проявляє мінімальне зацікавлення цими конференціями, то це тільки доказ, що люди перестали вірити в можливість дійсного договорення з большевиками і звикли до вже 10 років існуючого міжнародного напруження, як до хронічного зла.

У теперішній Женевській конференції йде про припинення експериментальних вибухів атомово-водневих бомб. У конференції беруть участь ЗДА, Англія і СССР, себто ті три покищо держави, які посідають атомово-водневу зброю. Ці наради попередила конференція атомових фахівців, що відбулася вліті цього року в Женеві, і ствердила технічну можливість встановити таку контрольну систему, яка виключала б зламання будь-якою державою договору про припинення атомових вибухів. За рекомендацією фахівців, треба встановити на території ЗДА, СССР і Океанії 160-170 контрольних пунктів з новітніми приладами для помірів хвилювань атмосфери і земної кори, які негайно записали б кожний експеримент переведений всупереч договорові. Якщо Совєти погодилися б на встановлення такої сіті контрольно-обсерваційних станиць, то цим вони відступили б від дотеперішнього свого принципу — ні в якому разі не допускати на совєтську територію ніяких міжнародних інспекторів, які контролювали б будь-які дії з ділянки збросння. Що більше, згода Совєтів на встановлення такої міжнародної системи контролі атомових дослідів подала б надію, що вони погодяться і на встановлення міжнародної контрольно-інспекційної системи, яка усувала б небезпеку несподіваної атаки. Практично, це був би рішальний зворотний пункт в проблемі міжнародного роззброєння.

Саме тому в західніх колах панує великий скептицизм, якщо не одвертий песимізм щодо висліду теперішньої і наступної Женевських конференцій. Большевики ніби не заявилися проти контрольної системи, — адже їхні фахівці брали участь у згаданій конференції вліті цього року і підписали спільний комунікат. Але водночас на терені Об'єднаних Націй і в окремих нотах вони вперто домагаються проголошення заборони атомово-водневих вибухів „по всі часи" — без ніякого зв'язку з будь-якою контролею. Невідомо, чи за закритими дверима Женевського палацу колишньої Ліґи Націй большевицькі делеґати не висувають те саме домагання: генеральної декларації, яка насправді зобов'язувала б тільки ЗДА й Англію, що дотримують підписаних договорів, і не зобов'язувала б Совєти, що кожний договір ламають. Пропаґандивні трюки Москви, з одного боку, та глибоке недовір'я західніх держав до Москви, з другого — це той сковзький і хиткий ґрунт, на якому ведеться теперішня Женевська конференція.

Як можна вірити, що большевики раптом „поправляться" в Женеві, коли ось ще минулої суботи вони засвідчили в Об'єднаних Націях свою давню злу волю? Тільки Совєти і їхні 8 сателітів голосували проти спонзорованої 17-ма державами резолюції, яка поручала припинити атомові експерименти на час теперішньої Женевської конференції (49 держав були „за", а 23 „стрималися"). Що більше, вони навіть голосували „проти" такої резолюції, яка висловлювала надію, що конференція закінчиться успіхом (52 „за", 19 „стрималось"). Це — клясичний приклад суто комуністичної логіки, етики і дипломатії — погоджуватись на конференцію і висилати на неї свою делеґацію, а водночас голосувати проти резолюції, яка поручає успіх конференції!

Значення Женевських нарад велике не тільки у випадку їх успіху, але й в разі невдачі. Вони ж є наче пробним каменем совєтських інтенцій, всієї совєтської політики на дальшу мету. Якщо Совєти доведуть до невдачі, себто відмовляться підпорядкуватись міжнародній контролі, то це буде наявний доказ, що вони наставлені дальше на збросння, яке грозить війною в ближчій чи дальшій будуччині. Вони й так не хочуть в'язати припинення атомових дослідів з припиненням дальшої продукції атомової зброї. То який глузд взагалі переговорювати з ними?!

ФРАНЦІЯ ПЕРЕД ВИБОРАМИ

Париж. — Місяць тому один француз казав мені: „Сумніваюсь, щоб нова конституція щось нам допомогла. Побачите, що вибори знову повернуть старий балаґан.

Це передбачення виглядало тоді зовсім смішно. Сьогодні воно має в певному відношенні підтвердження: в одному підпаризькому департаменті, що має вибрати 5 послів, у перший день зголошування кандидатур зголосилося ... 111 кандидатів. Виходить, що наведене вище передбачення не було зовсім позбавлене сенсу. А проте, той француз не мав рації: виборча система тепер така, що вибрані будуть люди або дуже популярні, або зовсім випадкові, але мозаїки груп, яка була досі, не буде.

Майбутній парлямент не гратиме такої рішальної ролі в щоденних справах, як грав попередній, і тому старі кляни, які фактично правили Францією і хотіли б правити нею далі, б'ються за парлямент менше. Всі вони хотіли підшитися під назву „ґолістів", щоб таким чином пройти в парлямент і мати вплив на правління державою, але де Ґоль заявив, що ніяка партія не сміє покликатися на його особу, не сміє звати себе де ґолівською. Він хоче залишитися поза політичними розгривками.

Чому? Справа ясна: він кандидуватиме на президента республіки. А за новою конституцією президент французької республіки дуже наближається до президента ЗДА — він протягом семи років є арбітром між партіями і фактично тримає долю уряду в своїх руках; хоч парлямент може провалити уряд, зате президент може розв'язати парлямент, якщо для урядової кризи немає достатніх підстав.

Де Ґоль зробив правильний висновок із своєї перемоги 28 вересня. Нація до нього має довір'я, і він візьме на себе обов'язок створити нову систему управління та подбати про її справне функціонування в початковому періоді. Нове авто першу тисячу миль мусить провадити вправний шофер, щоб усі частини притерлись і припасувались, бо щойно тоді можна їхати безпечно...

Але відомі політичні лідери не виявляють великої політичної мудрости. Поставлені перед фактом, що буде вибраний той, хто має програму або особисту популярність, а не той, хто хотів би покликатися на авторитет де Ґоля, вони все ж намагаються пустомелити про відданість генералові. Таким чином на порозі нового укладу сил твориться політична й ідеологічна пустка. Єдиним стрижнем залишається де Ґоль. Він вестиме державний корабель сім років, вестиме його добре. А що потім? Над цим не хочуть думати. Але напевно думає над цим де Ґоль, і тому він хоче змусити думати й інших. Тому, наприклад, він дозволив в Альжирі відновити видавання ліберального журналу, що був заборонений 1956 р., бо надто багато говорив про права альжирців і про необхідність співжиття двох спільнот цієї території.

В альжирській справі де Ґоль зробив недавно заяву, що викликала сенсацію в цілому світі. Важко добачити в цій сенсації можливості скорої розв'язки. Він запропонував перемир'я, яке, одначе, мало б виглядати як капітуляція підпілля.

Сенсаційність заяви дехто вважає в тому, що де Ґоль пропонує перемир'я для спокійного переведення виборів, в яких були б вибрані леґальні представники альжирського населення, що з ними можна було б вирішити майбутнє. Де Ґоль, не кажучи, як він бачить те майбутнє, ніби відкриває двері для всякого вирішення, включно з самостійністю.

Не виключене, що де Ґоль готовий дійти й до самостійности, аби тільки леґальним шляхом: шляхом переговорів з леґальними представниками населення. А між тими представниками будуть і французи, отже й французькі інтереси будуть збережені. Але з цього не може бути негайного полагодження справи. Бо сьогодні одинокою політичною силою серед альжирських мусульман є тільки підпілля та його лідери. А вони просто не можуть продати чотири роки кривавої боротьби за „право вибрати послів до французького парляменту", як виявив один член тимчасового уряду.

Але є поважні підстави думати, що де Ґоль не сказав в альжирській справі останнього слова. Не сказав тому, що не приборкав ще остаточно армії, яка не може собі й уявити передання влади підпільникам, і тому, що альжирці мусять ще виявити стільки „політичної грамотности", щоб було ясно, що самостійність їм вже належиться, як це показали свого часу тунісійці та марокканці. Він має право хотіти ту зрілість побачити.

Для альжирського підпілля проба дуже важка. Воно безперечно не може розпустити в ім'я виборів своєї армії, не може піти на леґальність в рамах французької держави, стільки крови проллявши за самостійність. Перед ним стоїть вихід такий приблизно, як стояв перед українським підпіллям у Польщі: знайти спосіб боротьби за самостійність в двох площинах — революційній і леґальній.

Не забуваймо, що альжирська революційна боротьба — це боротьба визвольна, боротьба народу, що не має своєї виробленої провідної верстви, не має загалу населення навіть на такому рівні, як було наше село під Польщею чи навіть 50 років тому. Тому підпільникам треба залишитись у підпіллі, але треба провести в посли й в адміністрацію якнайбільше свідомого елементу. Треба дістати змогу проводити в школи своїх учителів. Адже це боротьба народу не тільки за своє визволення, але й за своє обличчя.

Для вирізьблення того обличчя необхідна культурна творчість, треба виховати провідну верству, що могла б творити державу й керувати нею. Для цього треба леґального сектора боротьби. — Скаже хтось — задовго? А який нарід, що був на рівні етнографічної маси, визволився за чотири роки боротьби?

Революційна трамтадрація, яка покликається на приклад революційної боротьби большевиків — нічого не доводить. Большевики робили внутрішню революцію на базі готової імперії, імперії давньої. Якщо Троцький організував армію, якщо нею командували Фрунзе й Тухачевський, то не можна забувати, що в штабах сиділи сотки царських кваліфікованих генералів, тисячі полковників. Ленін вийшов таки з справжнього університету, а всі ті, що через підпілля прийшли потім до влади, проходили через університети й школи.

В Тунісії на всю державу є тільки 7 інженерів. Тому Бурґуіба так стоїть за співжиття з Францією. Але він знає, що в Альжирі й стількох нема альжирських інженерів, і тому йому ясно, що треба знайти формулу, яка дозволила б альжирцям закласти базу майбутньої держави, базу у вигляді кадрів, яких сьогодні нема.

На цій ситуації ґрає де Ґоль, не закриваючи дверей для найкращої розв'язки. Якщо підпілля виявить доволі впертости й політичного розуму, то зробить історичну прислугу альжирському народові. Якщо ж дасть себе заманеврувати в Нассерову „революційність", то не охрониться від впливів Москви, і тоді зробить Альжирові злу прислугу.

Бачить цю небезпеку й де Ґоль і нав'язує неофіційні контакти. Можна сподіватися, що, не зважаючи на всі громові пропаґандивні заяви, таки дійде до якогось контакту між Францією і альжирським підпіллям. А це відкриє двері для поширення теми розмов. Фінансова ситуація Франції таки вимагає якнайшвидшого припинення війни в Альжирі.

О. Д-вич

Любомир О. Ортинський

УКРАЇНСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ В ЕВРОПІ

(2)

Нашу оцінку сучасного стану українців в країнах Европи мусимо розпочати від дуже прозаїчної, але життьової справи — від побуту. За вийнятком дуже нечисленних професіоналів, передусім негуманістичних факультетів, що зуміли включитися в економіку країн свого перебування і мають, назагал, такий самий життьовий стандарт, що й чужинецькі колеґи, решта українців, в першу чергу наші громадські та політичні діячі, журналісти, науковці і мистці

не живуть, а животіють!

Дослівно веґетують наші науковці і ціла редакція Енциклопедії Українознавства в таборовій провізорії підпаризького Сарселю; гонять за додатковими заробітками на прожиток професори УВУ й інших наших інституцій в Мюнхені; вибирається, для рятування родинних фінансів, на фізичну роботу до Англії відомий діяч з одної романської країни... Перевантаженість професійними обов'язками і нелеґка конкуренція, що її мають поборювати наші нечисленні лікарі, інженери та інші професіоналі, не залишають їм багато часу на громадсько-політичну діяльність. Так є в Швеції й Бельгії, в Англії й Франції. І хоч серед цієї категорії громадян є кілька відданих громадських робітників, що жертвують час і власні кошти для громади і справи, можливості їх дії, зокрема політичної, обмежені ще й тим, що вони занадто критичні, щоб не знати, що для послідовного ведення зовнішньо-політичної чи інформаційної акції сьогодні не вистачає загального знання про українську справу, самої української метрики і доривочного читання української преси, але треба спеціялізації, треба послідовного вивчення сучасного українознавства в усіх його аспектах. На це немає в них часу і змоги. Вони можуть, і це вони роблять, фірмувати й помагати, але весь тягар роботи, громадської, виховної, інформаційної і культурної, спадає на кількох, а в деяких країнах на одну людину, що фізично не може подолати всіх тих завдань, перебуваючи до того ж в стані матеріяльного животіння. І тому не диво, що ефективність їхньої діяльности і її рівень не завжди задовільні. Радше треба дивуватись, що вони ще взагалі працюють! Спролетаризовані матеріяльно, перемучені, вони тягнуть рештками сил і не знають, хто їх має заступити, коли одного дня таки не зможуть далі собою жертвувати.

Більше інституцій, ніж спроможностей

Ми не дали б повної картини ситуації, якби не звернули уваги на одну аномалію, що ще покутує в нашому житті, до речі, не лише в Европі, але на всіх місцях поселення нашої еміґрації. Тільки в Европі ця аномалія впадає різко в очі. Є нею надмір різних інституцій і організацій, решток попереднього етапу чисельної присутности українців. Бо хоч членство вже давно переїхало на нові місця побуту, організація, назва і двоє-троє людей коло неї ще далі існують. Візьмімо, для прикладу, наш науковий сектор. В самому тільки Мюнхені існує щось із п'ять українських наукових інституцій, при чому кожна з них живе своїм „самостійним" життям.

Усім відомо, що від науковців у нас не переливається, що дуже слабо стоїть справа молодих їх кадрів, а ще гірше справа бюджетів. Проте, ці інституції діють, звертаються із закликами до громадянства в ЗДА і Канаді за допомогою і нарікають, що не в'яжуть кінців. Така інфляція інституцій призводить до того, що громадянство байдужніє не лише до псевдонаукових виявів, але й до справжньої нашої науки та її центрів. І тут потрібна негайна реформа, що її мусить вимагати наша громадськість і що її мусять перевести самі науковці. Дуже на часі, власне для того, щоб зберегти рештки української науки, була б українська наукова конференція, на якій переведено б реорганізацію наших наукових сил включно з об'єднанням існуючих інституцій, щоб забезпечити їх конечним для їхньої діяльности бюджетом.

Ми віддали дещо більше уваги нашому науковому секторові, бо вважаємо його за вихідний пункт нашої політичної і культурної діяльности поза кордонами батьківщини. Не треба вже, мабуть, доказувати, що брошурками та пропаґандивними памфлетами сьогодні не можна робити української політики і навіть вести інформації. На підтвердження наших політичних цілей нам треба солідної і фахової літератури, статистичних даних і доказів, спертих на тверді арґументи.

Партії зберігають стан посідання

Під знаком позірного замирення, але ще й далі неспроможне до якоїсь загальноукраїнської координації дій, стоїть в европейських країнах наше політичне життя. Воно коливається між двома екстремами: з одного боку ті, які вважають, що лише вони знайшли панацею на визволення України і мають рецепти на всім актуальні та прийдешні проблеми, і, з другого боку, ті, що знов же вважають, що вони дістали дідичний спадок від історії авторитетно й виключно репрезентувати українську справу і говорити в імені українського народу. Між цими полюсами, пливе чи посувається українське політичне життя в Европі без якогось спільного пляну і навіть узгіднення. Це можна було запримітити під час світової виставки в Бюсселі, яку українські політичні середовища не використали для наших цілей; воно слідне всюди там, де треба б спільно перевести якусь акцію на зовнішньо-політичному відтинку чи договоритись про співпрацю в справі конкретної допомоги батьківщині. Колись стояли на перешкоді такому зговоренню „засадничі" розходження, фатиґувалось ідеологію і програми. Тепер уже навіть цього не робиться, а кожний хоче діяти виключно в своєму режі, зберігати свій стан посідання, свій вплив і не ризикувати ним, ідучи на компроміси. Дехто називає ці причини менше дипломатично.

Крім офіційної української політики, розбитої на партії і репрезентованої їх речниками, починає викристалізовуватись навіть серед формальних членів партій незалежна думка і погляди на біжучі політичні проблеми, на тактику ведення нашої допоміжної роботи закордоном — незалежно від того, що диктує партійна інструкція і навіть проти неї. Це знову ж доказує, що деякі партії і їх тактика є вже пережитком, рефлексом минулого, які діють сьогодні радше силою інерції і призвичаєння.

„РЕАБІЛІТАЦІЯ" АСПІРИНИ

В добу пеніциліни, вакцини д-ра Солка та інших „чудесних" медикаментів — стара, „як світ", аспірина здобуває все більший і більший попит. Медичні кола ставляться до неї із щораз глибшим респектом. В останніх роках медичні авторитети пересвідчилися, що найбільш популярні антибіотики, як пеніциліна й інші винаходи, можуть викликати у хворого шкідливі наслідки, тоді як аспірина так звану алерґічну реакцію дає дуже рідко, окрім випадків свідомого її надужиття. Але й тоді треба спожити приблизно 90 таблеток аспірини, щоб отруїтись смертельно.

У ЗДА споживають п'ятсот таблеток аспірини щосекунди. Минулого року американці зажили 15 більйонів таблеток аспірини, або 44 мільйони кожних 24 годин.

В Англії, де досить довго ставились до аспірини холодно, щойно недавно наукові досліди виявили, що аспірина — не лише „бабський лік", засіб на спинення болю голови, але що вона має також поважне значення в лікуванні недуг, зокрема прикрих артретичних болів. Недавно переведені там же трирічні досліди виявили, що аспірина — досить задовільний засіб для довготермінового лікування артретизму, подібно, як відомий на цю недугу лік кортизон. Що більше, англійські науковці подали до відома, що аспірина приносить „більше, аніж полегшу", при гострих об'явах цієї недуги, яка атакує в Британії щорічно понад двадцять тисяч осіб; що легковажена ними аспірина зменшує болі й гарячку при цій недузі.

Всі ці інформації подаємо за місячником „Космополітен", де в числі за жовтень ц. р. вміщено популярну статтю п. з. „Аспірина — чудесний медикамент для всіх". Д-р Д. Спрул з Медичного Дослідного Центру в Глезков (Англія) повідомив недавно, що існують поважні докази на те, що „старосвітська аспірина унешкідливлює основні процеси розвитку артретичної недуги". Д-р Джеймс Райд в Британському Медичному Журналі подає, що, на його думку, аспірина допомагає також при цукриці. Особам, що вживали відповідні дози інсуліни, він давав натомість збільшені порції аспірини, і аспірина контролювала об'яви цукриці так само успішно, що й інсуліна! В квітні ц. року канадійський „Медичний Журнал" звітував, що є поважні причини вірити, що аспірина може стати цінним засобом у лікуванні цукриці. Медичні кола довго й безуспішно працювали, щоб випродукувати такі форми інсуліни, які можна було б уживати у вигляді не болючих, немилих застриків, а у вигляді таблеток. Але, саркастично пише згаданий журнал, зовсім не добачували того, що саме в звичайній аспірині лежить розв'язка цього питання...

Одночасно, читаємо в „Космополітен", приходять звідомлення, що аспірина корисна й при інших недугах. Лікарі з Джорджтавнської Школи Медицини опублікували звіт, який виказує наглядно, що щоденне вживання аспірини на 50 відсотків зменшує недомагання, спричинюване жовчевими каменями! Інші лікарі ствердили, що лише звичайною аспіриною вдалося їм вилікувати двох смертельно хворих на рідку, але дуже небезпечну недугу, спричинювану зараженим хробаком свинячим м'ясом. Професори медицини з університету Айова доносять, що звичайнісінькою аспіриною вдалося їм вилікувати деякі шкірні недуги. Інші лікарі рекомендують стосувати її при сонячному ударі. Але, як звітує „Космополітен", найбільше драматичний зворот щодо аспірини занотував один лікар в Каліфорнії після десятирічних дослідів над вісьмома ти-

(Закінчення на стор. 4-ій)

А. Животко

„СВЯТА БЕРНАДЕТТА СУБІРУ"

Життєпис святої Бернадетти авторства монсеньйора Франческа Трошу. Перше видання у Франції 1954 року. В перекладі на англійську мову в Америці вийшла 1958 року. З індексом, бібліографією і примітками, 400 стор.

1

Отець Трошу — відомий майстер біографій постатей релігійного життя. В своїх працях строго придержується шляху історичної методи, засновуючись головно на першоджерелах. Кілька його праць відзначила Французька Академія Наук.

Матеріяли в книжці поділені на три частини. У першій зібрано все про дитинство святої, в другій, найбільшій, під загальною назвою „Видіння", опис вісімнадцяти з'яв і все, що зв'язане з ними; в третій, „У Неврськім манастирі", дано опис і аналізу життя в монастирі від вступу до смерти.

Книжка ілюстрована фотографіями самої Бернадетти — як вона виглядала в добі видінь, в черничім убранні і на смертнім ложі, її батьків, абата Пейрамеля — першої духовної особи, якій довелось зайняти становище до Бернадетти і її видінь, єпископа Лоренца, якому підлягала парафія в Люрді, і ін. На жаль, нема фотографій матерей-ігумень, під началом яких провела Бернадетта роки свого монастирського життя.

Видання книжки в цім ювілейнім році в Америці, очевидно, має за мету нагадати віруючим про все, зв'язане з Люрдом, і викликати перед їх духовими очима образ тієї, яка була вибрана за посередницю і відкрила людям джерело, до якого ось уже сто літ прагнуть віруючі і знаходять там одні відновлення пораженої терпінням душі, а інші і позбавлення від мук тілесних.

Автор показує той образ правдиво, не ідеалізуючи об'єкту. На землі це тільки людська дитина не без хиб, убога з убогих, але осяяна ласкою, яку мало хто відчуває. Вийшла з народної маси, з родини, яку переслідували жорстокі злидні. Дитина простих духом неграмотних людей була прийнята в першу чергу тією народною масою, яка повірила у її видіння і тривала в своїй вірі аж доки не дійшло до санкції церковними органами.

Народилась Бернадетта 9-го січня 1844 року, як перша дитина в родині мельника Франсуа Субіру. Франсуа прийшов до родини матері Люїзи Кастеро після смерти батька. В хаті треба було господаря, і йому запропоновано одружитися з старшою дочкою, але він відмовився і вибрав собі Люїзу в два рази тоді молодшу за нього. По смерті розумної, зарадної баби справи в млині почали занепадати, скромне життя стало бідним і в хату заглянули справжні злидні. Субіру орендували інший млин, не втрималися і там, так що в році 1854-му родина опинилась в самім Люрді і оселилась в одній із кімнат старої тюрми, визнаної санітарно невідповідною для в'язнів. Почалася вже зовсім непосильна боротьба за життя, яка, в зв'язку з частими породами, підломлювала сили матері. Діти родились і вмирали, так що із дев'яти в живих залишилося четверо. Батьки заробляли випадково працею, а діти ходили по смітниках, збирали шмати і кості, щоб за них купити хліба. Мати Бернадетти померла на 42-му році, правдоподібно від туберкульози. Натомість батько дожив до глибокої старости.

Бернадетта, як старша, мусіла доглядати дітей, помагати в хаті. Хвора на астму, слабенька, недоживлена, була така запрацьована, що не могла вчащати до школи, а коли й була там, то не могла нічого з науки засвоїти. Її сестра, хоч в таких самих умовинах, навчилась читати і підготовилась до першого Причастія в нормальному віці, в той час як Бернарда спізнилась на кілька років, що її дуже пригнічувало. Отже в 14 років вона ще не вміла читати і знала тільки місцеву говірку.

І ось ця дитина, відстала у своєму фізичному й духовому розвитку, 11 лютого 1856 року побачила чудесну з'яву прекрасної Пані. Трапилося це на передмісті Массабієль між річкою і каналом, де в скелі була печера, коло якої пнувся кущ диких рож. Дівчина не знала, хто та Пані, але Вона її притягала, очаровувала і при її виді Бернарда попадала в екстазу, обличчя її біліло, тіло завмирало і ставало нечулим, всі почуття, які реагують на зовнішні прояви життя, заникали.

З такими речами йдуть до священика, і Бернарда пішла в супроводі близьких. Парох Отець Пейрамаль, інтеліґентна, товариська особа, був строгим і резолютним — він не повірив ні в які видіння і добре нагримав. Але це не помогло. Бернарда приходила ще й ще і передавала накази своєї Пані — спершу, щоб відбулась процесія до місця, де вона з'явилась, потім щоб там збудували каплицю. Дівчину, звичайно, можна було нагнати, але вона вже не була сама. На місці видінь почали збиратися маси людей, щоб бути свідками дива. Ніхто нічого не бачив, але вираз обличчя дівчини примушував людей скидати шапки, ставати на коліна. Всі відчували присутність якоїсь невидимої сили. Парох заборонив Бернарді ходити до печери, адміністрація звернула увагу, захвилювалась поліція, зацікавилась преса, на місці люди спорудили щось як вівтарик, палили свічки, молились.

Події розвивались — Бернарда дістала новий наказ — умитися в струмку, але струмка не було, був тільки мокляк, і вона обмазалась болотом. Добра пожива для скептиків. Однак, на тому місці почала текти тоненькою цівкою чиста вода. Нею вмивались, її пили і знаходили полегшу недужі. Місцевий хемік перевів аналізу води і знайшов у ній лікувальні складники. Але покликаний фахівець не знайшов нічого. Отже, вилікування не мали так званих природних причин.

Тим часом з департаменту віроісповідань почали питати, що діється. Там, очевидно, не хотіли, щоб релігійна практика відбувалась на нелеґальнім місці. Вівтарик розібрали, вхід до печери забили дошками. Але заборона тільки підвищила ревність. Отець Пераймель зажадав доказу чуда тим, щоб кущ рожі коло печери розцвів, і Бернарда передала вимогу чудесній Пані. Але рожа не цвіла. Отець Пераймель зажадав імени з'яви і Бернарда слухняно поклала папір і олівець, щоб з'ява дала своє ім'я. Відповіддю був тільки усміх. Тим часом батьки міста доміркувались, що приплив людей іде на користь місту, а духовенство завважило, що у місті підвищилась мораль і люди почали вертатись до релігійної практики. Кінець ваганням духовних кіл настав після 25 березня, коли з'ява подала своє ім'я: „Я — Непорочне Зачаття". З тим дівчина пішла до пароха. В розвитку подій настала нова фаза.

Доктрина Непорочного Зачатія, тобто відсутности первородного гріху у Матері Христа, була проголошена Папою Пієм IX 8-го грудня 1854 року, як дефініція і леґалізація вже давнього переконання. Отже, все укладалося в церковні рямці.

Заборону було знято, і на чудесному місці споруджено вівтар. Гроші, що їх люди жертвували, почали вживати на допомогу бідним.

Пластова Станиця в Ню Йорку відмітила 40-ліття Листопадової Революції маршем та святочним апелем

Ню Йорк. — Щорічне відмічення Листопадової революції місцевоюПластовою Станицею відбулося цього року, з уваги на 40-ліття тієї події, — особливо святочно. Започаткував його пластовий марш, під проводом кошової пл. сен. Евстахії Гойдиш, який слідував після участи членів станиці в Службах Божих обох віровизнань в неділю, 2-го листопада, о год. 7-ій ранком. Після годинного маршу, який нагадував пластунам і пластункам марші українських вояків-учасників визвольних змагань, зібралася вся станиця у великій залі Народного Дому в Ню Йорку, де відбувся святочний листопадовий апель. Апель відчинив станичний Ню Йорку інж. Володимир Хамула й передав його провід бунчужному Олесеві Пясецькому, який щойно повернувшись з війська, виконав своє завдання з взірцевою військовою справністю. На програму апелю склалися: гутірка про 1-й Листопад і зобов'язання, які він наклав на пластунів, яку перевів її голова Крайової Пластової Старшини, пл. сен. Ярослав Падох; святочне заприсяження пластового доросту, що його перевела крайова командантка пластунок пл. сен. Леся Храплива; святочне прийняття нових членів до новацтва та юнацтва, переведення на вищі щаблі пластування, відзначення за „пластову поставу" та іменування пластуном - скобом пл. Анатоля Ігора Поповича. Поодинокі святочні акти переділювали спів пластових та вояцьких пісень і деклямація вірша Л. Храпливої. Після цього відбулася роздача спортових трофеїв за курінні перемоги в недавніх спортових змаганнях, влаштованих в 10-ліття місцевої станиці. Чашу КЛК вручив його голова інж. Богдан Рак 18-ому Куреневі юначок, чашу „Ватаги Бурлаків" вручив інж. Ярослав Рубель 3-му Куреневі юнаків, а чашу Станиці вручив місцевий станичний інж. В. Хамула Куреневі старших пластунів „Чота Крилатих". Участь у цім апелі взяли триста пластунів і новаків, представник головної Пластової Булави інж. Роман Рогоза, представник Крайової Пластової Старшини, поміж якими, крім згаданих, був її секретар інж. Мирон Левицький та чимало батьків пластової молоді.

Нюарк, Н. Дж.

(Закінчення зі стор. 1-ої)

кол. Вояки УГА, УНР, І УД і УПА до Військового Апелю. Голова Об'єднання передав звіт найстаршому ранґою сот. д-рові В. Бемкові, який коротким, бадьорим словом прийняв цей звіт. Опісля слідували дві дитячі деклямації З. Стебельської і Р. Яворського. Д-р С. Ріпецький з Ню Йорку виголосив змістовну доповідь. Відспіванням гимну „Ще не вмерла Україна" закрито сходини. Полк. К. Дацко пояснив учасникам сходин світлини-експонати з часів Листопадового Зриву. Серед бадьорого, святочного настрою та гарних спогадів про недавнє минуле верталися учасники сходин до дому. Виставку світлин - експонатів відвідувала ще і в неділю 2-го листопада місцева українська молодь, а зокрема численна пластова молодь і старше громадянство.

В неділю 2-го листопада 1958 р. по відправлених у місцевих українських Церквах Богослужбах і Панахидах в гр.-католицькій Церкві при співі чол. хору „Трембіта", в якій взяла численну участь молодь місцевого Пласту і СУМА, відбулась ввечері в Укр. Централі Святочна Академія, влаштована українською громадою. В програмі свята були: Відкриття: п. Ю. Кононів, амер. гимн відспівала Софія Воробцева, святочну промову виголосив п. Б. Ржепецький, п. М. Лисяк з Филаделфії відспівала сольо: „Лист зі Львова", слова О. Лисяка, муз. Ю. Лаврівського і „Калина" до слів Шевченка, муз. Заремби в супроводі фортепіяна п. Л. Бульби. В день Першого Листопада" — С. Черкасенка — деклямували: О. Пащак, М. Процюк і Г. Терещук. Чол. хор „Трембіта" під дир. проф. О. Микитюка відспівав пісні: а) „За рідний край", б) „Сповнилась міра", муз. М. Гайворонського і в) „Наш Рідний Край", муз. І. Третяка. Відспіванням гимну „Ще не вмерла Україна" закінчилася Академія.

(Д-р О. У.).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Міннеаполіс, Мінн.

Надзвичайні Збори.

В суботу 19-го жовтня ц. р. в Міннеаполісі відбулися надзвичайні загальні збори членів обох відділів УНСоюзу на терені міста — 345-го при У. П. Ц. св. Арх. Михайла і 385-го при УКЦ св. Константина. Збори були скликані у зв'язку з тим, що до Твін-Ситі завітав представник Централі УНСоюзу п. Іван Скочиляс. Керівництво зборами переводив голова 385-го Відділу п. Павло Федорців, секретарював — секретар 345-го Відділу п. Микола Дербуш.

Прелеґент п. І. Скочиляс надзвичайно стисло і водночас надзвичайно змістовно схарактеризував значення та вагу УНСоюзу, як економічного підложжя розбудови українського національного життя в Америці, значення забезпечення в УНС, основні етапи розвитку Союзу, включно з важливішими ухвалами останньої конвенції в Клівленді, а звідси й значно більшим діяпозоном асекураційних можливостей. Насичена цікавими фактами і сперта на переконливі цифрові дані, зокрема щодо темпів зростання матеріяльної бази Союзу, — доповідь п. І. Скочиляса викликала жваву дискусію, в якій брали участь: парох УКЦ св. Стефана о. Роман Ганас, директор українознавчої школи громади св. Арх. Михаїла, п. Дмитро Янківський, голова контрольної комісії Міннеапольського Відділу УККА п. Гилярій Папіж, голова 345 Відділу УНС п. Михайло Каркоць, пані Дарка Король й інші.

Поруч із зазначенням тих чи інших недоліків у дотеперішній діяльності УНСоюзу, зокрема певним нехтуванням віддалених стейтів, — червоною стрічкою у всіх без винятків дискусійних виступах було твердження про конечну потребу ще більшого скріплення Союзу, і фінансово і організаційно, піднесення всієї його діяльности на ще вищий щабель. Союз мусить йти у ногу з днями! Кріпімо Союз — нашу національну, справді соборницьку твердиню! — в тій чи іншій формі, але це сказали всі.

Скликані збори не тільки скріпили авторитет Союзу в Міннеаполісі, але й дали йому багатьох нових членів.

Микола Дербуш

Ютика, Н. Й.

Літературний Вечір І. Керницького та М. Понеділка

Заходом 58 Відділу УНС і Української Бесіди в Ютиці відбувся дуже вдалий літературний вечір наших популярних письменників: І. Керницького та М. Понеділка. Голова Укр. Бесіди, місцевий парох о. Б. Смик, відкриваючи вечір, згадав про смерть Папи Пія XII, великого приятеля українського народу та візвав однохвилинною мовчанкою вшанувати Його пам'ять. Відтак привітав у теплих словах обох наших письменників. Відомий письменник, І. Смолій, представив обох гостей та поінформував коротко про їхню літературну творчість.

Перший читав свої твори І. Керницький: „На ювілей „Свободи", „На нашій вулиці" і „Не буду комбатантом", а тоді М. Понеділок рецитував свої твори: „Сердечний приятель", „Збори в Тернополі„ і „Ой, у нашому Ню Йорку".

Після перерви І. Керницький прочитав свої гуморески: „Щасливий день", „Та інший делеґат" і „Клюб Лиса Микити". М. Понеділок рецитував свої гуморески: „Соборний борщ", „У театрі" та прочитав гумореску І. Керницького: „Жовтневі роковини". В кінцевому слові о. Б. Смик подякував обом письменникам за їхні вдалі виступи та всім приявним за участь.

Доволі численно зібрані ютицькі українці (понад 60 осіб) реаґували дуже живо на кожний виступ письменників, що з першої хвилини нав'язали контакт з публікою. Оплески часто переривали слова письменників, а після кожної гуморески лунали невмовкаючі оплески. Навіть шкільні діти реаґували щохвилини та завзято оплескували обох наших найпопулярніших письменників. Усі гуморески подобалися, може найбільше з них „Соборний борщ" і „Жовтневі роковини". Оба письменники гості мають незвичайний дар обсервації та вміють підхопити життя „на гарячому", з усіма його веселими сторінками.

Після літер. вечора розпродано деяке число книжок обох письменників, що радо давали свої автографи.

Цей наскрізь удатний літературний вечір започаткував щасливо новий сезон в українському житті Ютики. Маємо надію, що за ним підуть дальші, неменш удатні вечори, заплановані місцевими українськими організаціями.

Такі літературні вечори обох згаданих письменників повинні влаштовувати й інші місцевості, де живуть українці. Також варто подбати, щоб наші письменники мали змогу частіше виступати в телевізії.

І. Д.

Филаделфія, Па.

Літературно - Мистецький Клюб починає працю

Наше громадянство не заспокоює вповні свого мистецького голоду та бажання культурної атмосфери для забуття щоденних турбот. Для заповнення тої прогалини в нашому житті взявся Літ.-Мист. Клюб, і треба признати, що перша спроба в цьому напрямі на початок ділового року вповні вдалася.

Товариський вечір, влаштований 27-го вересня, стояв на повній висоті та мав серед публіки (понад 60 осіб) успіх. У мистецькій частині співачка пані Іна Черняхівська при акомпаніяменті пані Зої Маркович відспівала Січинського „Бабине літо", Лятошинського „Ой у полі", Лисенка „Нічого, нічого", Ардіті „Вальс", та Людкевича „Тайну", а гуморист Микола Понеділок відчитав свої гуморески. Вони обидвоє своїми виступами тільки підтвердили свою мистецьку славу.

Третій мистець, це скрипаль Петро Прус, що перший раз виступив на форумі клюбу, і виконаними в супроводі фортепіяну фантазії з опери „Кармен", Сарассат „Циганські мелодії", та на наддаток „Вальс" Чайковського і Глюка „Мелодія", своєю технікою та прегарною інтерпретацією завоював публіку. Приявні вітали оплесками продукції всіх виконавців.

Акомпаніяторки п-ні Лідія Бульба та Зоя Маркович і цим разом доказали, що вони великі майстри у дотримуванні кроку солістам.

Після мистецької частини пані, на чолі з панею Ярославою Остряковою, гостили приявних часм і солодощами. Всі приявні були вдоволені з вечера та складали на руки голови клюбу директора Володимира Дорошенка та містоголови д-ра Вол. Рудницького слова признання.

Додатньою стороною була приявність і то у великім числі наших молодих людей, що є доказом, що вона тужить за культурною розвагою.

Н. Л.

Український Літературно-Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2nd Av.

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю, дня 7-го листопада ц. р., Літературно-Мистецький Клюб спільно з Об'єднанням Українських Письменників „Слово" влаштовують вечір, на якому редактор Української Літературної Газети Іван Кошелівець, що прибув з Европи, прочитає доповідь на тему „Життя в Україні у світлі сучасної української літератури". Вступне слово виголосить Юрій Лавриненко-Дивнич. Початок о год. 8-ій вечора.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

КОНЦЕРТ ЄВГЕНІЇ ЗАРИЦЬКОЇ

Я вже мав приємність писати про нашу славну співачку, концерт якої у залі „Тавн Голл" (25-го жовтня) притягнув велику кількість слухачів, як з української громади, так і чужинців. Програма концерту мала два відділи: перший з клясичної музики і другий виключно з творів українських композиторів. Співачка Є. Зарицька має гарний голос, м'якого тембру та добру вокальну школу. Її меццо-сопрано має високу тесситуру і більше нагадує драматичне сопрано ніж меццо. Школа співачки дала їй велику техніку і рухливість, як у колоратурного соопрана, а також гарне володіння самим звуком у різних його реґістрах. Її спів є від італійської методи „бель канто". Дуже цінна якість виконання Є. Зарицької полягає ще в тому, що вона завдяки гарній і правильній „артикуляції" має читку дикцію і яскраво подає кожне слово вокального тексту. Найбільшу вокальну техніку співачка показала у „лярґо" Россіні з опери „Ля сенерентоля". Глибоко і змістовно були виконані пісні Брамса, де циганський темперамент з'єднується з глибиною внутрішнього переживання.

Євгенія Зарицька під час концерту в Тави Гол в Ню Йорку. При фортепіяні професор Роман Савицький.

З українських творів найбільше враження зробили пісні Барвінського і Колесси. Пісня Барвінського „Вийшли в поле косарі" — є геніяльний зразок художньої обробки фолкльору. Маючи великий успіх у публіки, солістка співала на „біс" між іншим відому хабанеру Бізе з опери „Кармен".

Пр. Роман Савицький певно і з належним ансамблем виконав часом складні партії фортепіяно, чим у великій мірі сприяв успіхові концерту.

Будемо сподіватися, що п. Є. Зарицька ще завітає до нас з концертами, і ми почуємо її гарний голос і високохудожнє виконання.

Проф. Володимир Грудин

„РЕАБІЛІТАЦІЯ" АСПІРИНИ

(Закінчення зі стор. 2)

сячами пацієнтів, хворих на серце. Кожному із хворих за його порадою давали дві-три таблетки аспірини щоденно, і поміж тими хворими здебільша в старшому віці, з поважними серцевими недугами, не трапилося за цей час ані одного випадку серцевої або мозкової тромбози. Кілька місяців пізніше Журнал Американської Медичної Асоціяції скритикував і піддав під сумнів твердження каліфорнійського лікаря, але це не зменшує факту, що відношення медичного світу до аспірини змінилося.

Це факт, пише „Космополітен", що протягом 46 років від винаходу аспірини лікарський світ зовсім не знав про широкі можливості її вжитку. В 1853 році хемік фон Гергардт відкрив основні елементи теперішньої аспірини, але не застосував практично в медицині тої хемічної сполуки, що її потім названо аспіриною. Він уважав її за лябораторійний „курйоз". У 1874 р. німецький хемік Герман Кольбе відкрив в синтетичній кислоті виявленої Гергардтом „прабабки" теперішньої аспірини високоактивні лікувальні принципи, назвавши цю хемічну сполуку „чудесним ліком". Швайцарець Карло Бус подав до відома свої спостереження, що ця кислота має незвичайну силу зменшувати гарячку в хворої людини. Берлінський лікар Франц Стрікер проголосив, що нова „чудодійна сила" зменшує також артретичні болі. Головною журбою лікарського світу стало запитання: як довести хемічні складники первісної „аспірини" до такого стану, щоб вона не викликала у людини нудоти, блювання, а частинно й спазмів. Словом, рубом стало питання — як спрепарувати цей медикамент у практичній його формі.

Взявся до цього діла Фелікс Гофман, що працював у хемічній фабриці Ф. Баєра в Дюссельдорфі, в Німеччині. Деяким стимулом до цього були його невеселі родинні обставини: батько його лежав спаралізований після важкої недуги артретизму. Хворий ніяк не міг прийняти тодішнього, примітивного „чудесного ліку". Син невтомно шукав способу дати полегшу своєму батькові. Після успішних спроб над звірятами, почав він робити їх над самим собою. І нарешті дав батькові „аспірину", з тривогою вижидаючи результатів. Болі у хворого помітно зменшились, він дістав змогу помалу ворушити ногами і руками. Але враз із споживанням нового ліку появилися в нього болі шлунка. Гофман поділився своїми турботами зі своїм шефом, керівником хемічного відділу фірми, д-ром Д. Дрессером, який розпочав інтенсивні досліди на пацієнтах у місцевому шпиталі ,де працював як лікар. Досліди дали добрі наслідки. Далі д-р Дрессер прийшов до пересвідчення, що для практичних цілей треба „охрестити" новий лік. А тому, що основний хемічний складник аспірини, саліцильова кислота, знаходиться у деяких рослинах з родини „спіреїв", а лікувальна сила „спіреїв" була відома народам світу майже дві з половиною тисячі років, він назвав нову хемічну сполуку — аспіриною. Так народилася теперішня славна на цілий світ аспірина.

Перших 17 років масової продукції аспірини фірма Баєра в Дюссельдорфі мала на неї монополь. Продавано її в аптеках лише на рецепту лікаря, у спорошкованій формі. В 1916 р. розпочато продукцію аспірини у формі таблеток. В 1917 р., коли вигас патент на продукцію аспірини Баєра, фірма Баєра намагалася за всяку ціну застерегти собі виключне право на продукцію. Справа пішла до американського суду, і в 1918 році німецька фірма програла справу. Під час першої світової війни американський уряд сконфіскував американську філію фірми Баєра, як власність „ворожої держави", а потім відпродав цю фабрику нюйоркській хемічній компанії Стерлінґ Дроґ Компані, яка й по наші дні виробляє аспірину в більйонах таблеток щорічно.

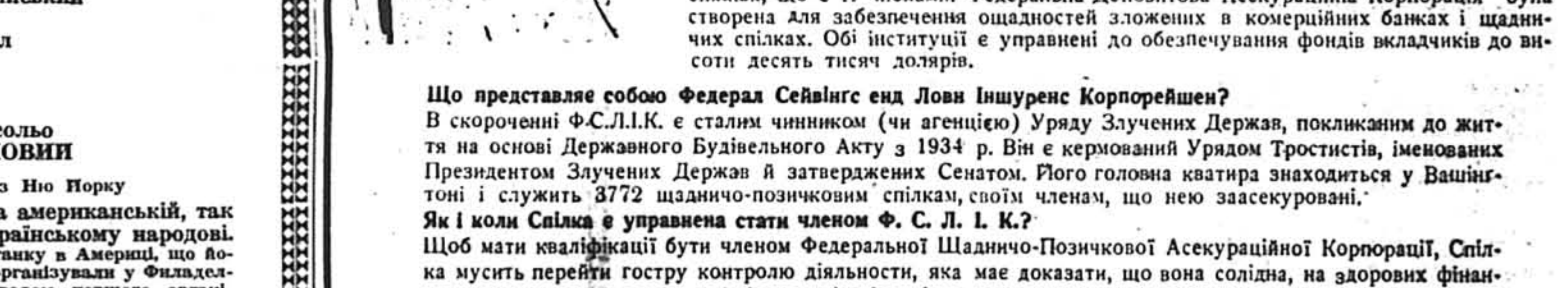
Р. К.

Альжирські націоналісти мобілізують опінію на терені Об'єднаних Націй

Об'єднані Нації. — Мохамед Язід, який в еміґрантському уряді альжирських націоналістів займає офіційне становище міністра інформації та насправді є „обсерватором" на терені Об'єднаних Націй в Ню Йорку, заходиться біля здобуття всіх 28-ох держав азійсько - африканського бльоку для визвольної справи Альжиру. Розглядається можливість — повідомляє преса — зголошення всіми тими державами збірної просьби - заклику до Франції, щоб вона звільнила з в'язниці 5-ох видатних націоналістичних діячів, що їх схоплено підступом два роки тому, коли вони летіли з Марокка до Тунісії. Між тими в'язнями є Ахмед бен Алла, проголошений першим віце - прем'єром еміґрантського уряду 19-го вересня ц. р., коли створився цей уряд. Один з отих п'ятьох альжирських в'язнів почав уже три тижні тому голодовий страйк на знак протесту, що ставляться до нього у в'язниці, як до звичайного злочинця. Всі інші приєднались до того страйку. Всі вони тепер перебувають у шпиталі. Азійсько - африканські делегати в Об'єднаних Націях вважають, що звільнення тих націоналістичних діячів промостило б шлях до безпосередніх французько-альжирських переговорів.

● В Орані, в Альжирі, мусульманські націоналісти підкинули дві годинникові бомби в авта, запарковані на вулицях. Внаслідок вибуху згинуло 9 випадкових прохожих і 26 осіб поранено.

ТАРЗАН, ч. 4155. Стратегічна Конференція.

Западала ніч, і коли Тарзанові збройні сили зближалися до Кінду, він наказав затриматися, щоб обговорити дальші пляни.

А тим часом таємнича по стать поспішала іншою частиною примарних джунґлів!